

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, judecător - M. Muruianu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători - B. Bîrca, M. Moraru, M. Ciugureanu

Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție, judecători - N. Clima, T. Vieru, I. Corolevschi, O. Sternioală, S. Novac

Instanța de revizuire: Curtea Supremă de Justiție, judecători - I. Druță, T. Vieru, A. Cobăneanu, V. Burduh, O. Sternioală

DECIZIE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu,
Galina Stratulat,
Nicolae Craiu,
Victor Burduh,
Svetlana Filincova

examinând recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL împotriva deciziei din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea înaintată de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA, SC „Lux Edem Consulting” SRL împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorii judecătorești Olga Delev, Roman Talmaci cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea unei hotărâri judecătorești în termen rezonabil și repararea prejudiciului material și moral,

c o n s t a t ă:

La 25 martie 2013, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, reprezentate de avocatul Viorica Pîrău, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești irevocabile, încasarea de la bugetul de stat în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA a sumei de 2 779 070, 59 de lei și în beneficiul SC „Lux Edem Consulting” SRL a sumei de 2 202 186, 35 de lei cu titlu de prejudiciu material, încasarea dobânzii de întârziere calculată până la data pronunțării hotărârii, încasarea de la bugetul de stat în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA a sumei de 50 000 de lei și în beneficiul SC „Lux Edem Consulting” SRL a sumei de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, încasarea de la bugetul de stat în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL a cheltuielilor de asistență juridică în valoare de 31864, 60 de lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, la 29 martie 2007, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA a cumpărat de la SRL „Lemion-Cons Grup”, 2/3 din trei sectoare de teren, situate în mun. Chișinău, com. Tohatin, extravilan, cu suprafața totală de 6,644 ha, în sumă totală de 4 983 000 lei. Aceste terenuri au fost procurate în baza contractelor de vânzare-cumpărare înregistrate cu nr. 1785, 1786, 1787.

La 05 iulie 2007, compania reclamantă împreună cu SRL „Lemion-Cons Grup” au semnat în fața notarului, trei acorduri adiționale, prin care au reziliat contractele de vânzare-cumpărare, cu condiția întoarcerii părților la situația inițială. Astfel, compania reclamantă s-a obligat să restituie vânzătorului toate actele ce confirmă dreptul de proprietate asupra terenurilor, iar SRL „Lemion-Cons Grup” s-a obligat să restituie plata primită, în sumă de 4 983 000 lei până la 31 iulie 2007.

Deoarece SRL „Lemion-Cons Grup” nu a restituit datoria în sumă de 4 983 000 lei, compania reclamantă a depus, la 04 iulie 2008, la Judecătoria Economică de Circumscripție, o cerere prin care a revendicat datoria în mărime de 4 983 000 lei, dobânda de întârziere în sumă de 891 820,88 lei și aplicarea sechestrului asupra unor bunuri imobile care aparțineau SRL „Lemion-Cons Grup”, printre care trei terenuri agricole situate în mun. Chișinău, com. Tohatin, extravilan, și bunul imobil situat în mun. Chișinău, str. XXXXXXXX, 20.

La 09 iulie 2008, prin încheierea nr. 2e-5078/08, Judecătoria Economică de Circumscripție, în scopul asigurării acțiunii, a instituit sechestrul asupra imobilelor indicate de compania reclamantă și pe conturile bancare ale SRL „Lemion-Cons Grup” și, în aceeași zi, a fost emis un titlu executoriu pentru a executa încheierea nr. 2e-5078/2008.

La 14 iulie 2008, la cererea debitorului SRL „Lemion-Cons Grup”, Judecătoria Economică de Circumscripție a emis o nouă încheiere, prin care a anulat măsurile de asigurare aplicate prin încheierea nr. 2e-5078/08 din 09 iulie 2008 și a eliberat de sub sechestrul bunul imobil situat în mun. Chișinău, str. XXXXXXXX, 20, și conturile bancare ale SRL „Lemion-Cons Grup”.

La 23 iulie 2008, la cererea unei terțe personae – SRL „Tristorem”, Judecătoria Economică de Circumscripție a scos de sub sechestrul două dintre terenurile agricole situate în mun. Chișinău, com. Tohatin, extravilan, pe motiv că aparțineau cu drept de proprietate SRL „Tristorem”. În același timp, instanța de judecată nu a aplicat sechestrul pe alte bunuri ale pârâtului, astfel acțiunea a rămas parțial neasigurată.

La 30 iulie 2008, compania reclamantă a atacat cu recurs încheierile din 14 iulie 2008 și din 23 iulie 2008, emise de Judecătoria Economică de Circumscripție, și a solicitat casarea lor.

La 26 august 2008, prin decizia Curții de Apel Economice recursul a fost admis parțial, casată încheierea din 14 iulie 2008, ca neîntemeiată și menținut sechestrul asupra bunului imobil situat în mun. Chișinău, str. XXXXXXXX, 20, numărul cadastral XXXXXXXX și pe conturile bancare ale SRL „Lemion-Cons Grup”, fiind menținută încheierea din 23 iulie 2008. După restituirea dosarului pentru examinarea cauzei în fond, compania reclamantă a depus în instanța de judecată o cerere suplimentară, prin care a solicitat anularea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de teren cu numerele cadastrale XXXXXXXX și XXXXXXXX, încheiate între SRL „Lemion-Cons Grup” și SRL „Tristorem”, și Judecătoria Economică de Circumscripție a atras la 03 octombrie 2008 pe SRL „Tristorem” în calitate de copârât.

Pe parcursul judecării cauzei, părțile au decis să încheie o tranzacție de împăcare.

La 17 noiembrie 2008, Judecătoria Economică de Circumscripție a emis o încheiere prin care a confirmat tranzacția de împăcare, încheiată între compania reclamantă SRL „Lemion-Cons Grup” și SRL „Trisorem”. Astfel, SRL „Tristorem” a preluat datoria debitorului SRL „Lemion-Cons Grup” și s-a obligat să achite către compania reclamantă datoria în mărime de 3 823 000 lei, precum și cheltuielile de judecată în sumă de 180 748,56 lei. Iar în scopul executării obligațiilor asumate, a fost menținut sechestrul asupra bunului imobil situat în mun. Chișinău, str. XXXXXXXX, 20, și asupra unui teren, fiind anulate celelalte măsuri de asigurare aplicate anterior.

La 03 decembrie 2008, Judecătoria Economică de Circumscripție a emis un titlu executoriu pentru executarea tranzacției de împăcare, confirmată de către instanța de judecată la 17 noiembrie 2008, în sumă de 1 770 994,41 lei. Această sumă reprezintă 30% din suma prevăzută de tranzacția de împăcare plus penalitatea de întârziere aferentă acestei sume.

La 26 martie 2009, la cererea SRL „Lemion-Cons Grup”, Judecătoria Economică de Circumscripție, a emis o încheiere prin care a anulat sechestrul aplicat asupra imobilului situat în mun. Chișinău, str. XXXXXXXX, 20, și asupra unui teren agricol, fără să ia în considerație că aceste măsuri de asigurare au fost stabilite de către părți prin tranzacția de împăcare, ce a fost confirmată de instanță la 17 noiembrie 2008. Prin aceeași încheiere, instanța de judecată a dispus instituirea sechestrului pe alte terenuri agricole, situate în r-nul Sîngerei, com. Prepelița, ce îi aparțineau cu drept de proprietate privată lui XXXXXXXX. La momentul substituirii măsurilor de asigurare, instanța de judecată nu a dispus verificarea valorii reale a acestor bunuri ca să se convingă că ele acoperă valoarea acțiunii.

La 01 aprilie 2009, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA a depus o cerere de recurs împotriva încheierii Judecătoriei Economice de Circumscripție din 26 martie 2009, invocând faptul că tranzacția de împăcare nu a fost încă executată, iar anularea măsurilor de asigurare favorizează intimații, oferindu-le posibilitatea de a înstrăina imobilele în cauză. De altfel, compania reclamantă a prezentat probe că după anularea sechestrului, imediat a doua zi, SRL „Lemion-Cons Grup” a înstrăinat imobilele în cauză unui terț.

La 26 mai 2009, Curtea de Apel Economică a emis o decizie prin care recursul declarat de către compania reclamantă a fost respins ca nefondat.

La 16 iulie 2009, compania reclamantă a depus o cerere de revizuire a deciziei Curții de Apel Economice din 26 mai 2009, pe motiv că XXXXXXXX, proprietarul terenurilor pe care a fost aplicat sechestrul, nu a avut intenția să garanteze executarea reală a datoriei, eschivându-se de la această obligație. În așa mod, instanța nu a cunoscut și nici nu putea să cunoască acest fapt la momentul emiterii încheierii.

La 27 octombrie 2009, Curtea de Apel Economică a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă împotriva deciziei Curții de Apel Economice din 26 mai 2009.

La 09 februarie 2010, compania reclamantă a depus o cerere de recurs la Curtea Supremă de Justiție împotriva încheierii din 27 octombrie 2009, emisă de către Curtea de Apel Economică.

La 15 aprilie 2010, Colegiul Economic al Curții Supreme de Justiție a admis recursul declarat de către compania reclamantă, a casat încheierea Curții de Apel

Economice din 27 octombrie 2009, a admis cererea de revizuire depusă de către compania reclamantă, a casat decizia Curții de Apel Economice din 26 mai 2009 și a adoptat o nouă hotărâre, prin care cererea de recurs declarată de către compania reclamantă a fost admisă, iar încheierea Judecătoriei Economice de Circumscripție din 26 martie 2009 a fost casată și adoptată o nouă hotărâre prin care cererea depusă de către SRL „Lemion-Cons Grup” privind substituirea măsurii de asigurare a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 15 iulie 2010, Judecătoria Economică de Circumscripție a emis un nou titlu executoriu nr. 2e-60/10 pentru suma de 2 779 070,59 lei care urma să fie încasată de la SRL „Tristorem” în folosul companiei reclamante. Suma dată reprezintă 70 % din suma datorată conform tranzacției de împăcare plus penalitatea de întârziere aferentă acesteia.

La 11 februarie 2009, Oficiul de Executare Centru din mun. Chișinău a intentat procedura de executare nr. 13-368/09 conform titlului executoriu pentru suma de 1 770 994,41 lei.

Astfel, Oficiul de Executare, în scopul executării încheierii 2e-5078/08 din 17 noiembrie 2008, prin care a fost confirmată tranzacția de împăcare, a obligat ÎS „Cadastru” din mun. Chișinău, ÎS „Registru”, Direcția principală de înregistrare a transportului și calificare a conducătorilor auto precum și Inspectoratul Fiscal de Stat să comunice Oficiului de Executare Centru, să prezinte informația cu privire la toate bunurile imobile, mijloacele de transport înregistrate cu titlu de proprietate după SRL „Tristorem” precum și rechizitele sale bancare.

Deoarece, conform informației parvenite de la organele interpellate, SRL „Tristorem” dispunea doar de anumite bunuri imobile, la 02 martie 2009, Oficiul de executare Centru a emis o încheiere prin care a dispus aplicarea sechestrului asupra bunurilor imobile ce aparțin SRL „Tristorem”. În baza acestei încheieri, la 17 aprilie 2009, a fost aplicat sechestrul pe încă un teren agricol.

La 06 mai 2009, Judecătoria Centru, mun. Chișinău a emis o încheiere, prin care a anulat sechestrul aplicat asupra bunurilor imobile din mun. Chișinău, com. Tohatin, extravilan, și bunurile imobile din r-nul Ialoveni, com. Dănceni, extravilan, ce aparțin SRL „Tristorem”.

La 15 mai 2009, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL au contestat cu recurs încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 06 mai 2009.

La 22 iulie 2009, Curtea de Apel Chișinău a respins recursul declarat de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL.

La 23 iulie 2009, compania reclamantă a depus o cerere la Oficiul de executare, prin care a solicitat să fie întreprinse careva acțiuni în scopul executării încheierii din 17 noiembrie 2008, prin care părțile au încheiat o tranzacție.

La 05 august 2009, Oficiul de Executare Centru a emis încheierea nr. 13-367/09 prin care a aplicat sechestrul pe un cont bancar al SRL „Tristorem” și a solicitat de la mai multe instituții bancare informația cu referire la rulajul mijloacelor bănești de pe anumite conturi ale SRL „Tristorem”. Conform informației parvenite de la băncile interpellate, SRL „Tristorem” nu dispunea de mijloace bănești pe conturile sale bancare.

La 15 septembrie 2010, șeful Oficiului de executare a emis încheierea nr. 13-46/2010, prin care a restituit către compania reclamantă documentul executoriu emis

la 03 decembrie 2008 de către Judecătoria Economică de Circumscripție prin care s-a dispus încasarea datoriei în mărime de 1 770 994, 41 lei de la SRL „Tristorem” în folosul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA.

La 20 septembrie 2010, a fost intentată în mod repetat procedura executorie nr. 003-10/10, în baza titlului executoriu nr. 2e-5078/2008, eliberat de către Judecătoria Economică de Circumscripție la 17 decembrie 2008 pentru suma de 1 770 994,41 lei.

La 15 octombrie 2010, executorul judecătoresc Roman Talmaci a emis o încheiere, prin care a restituit documentul executoriu din 03 decembrie 2008, deoarece bunurile imobile ale debitorului erau gajate la BC „Victoriabank” SA conform avizului nr. 2713-B-10 din 04 octombrie 2010, calculul datoriei conform situației din 29 septembrie 2010 constituind suma de 42 392 945 lei. De asemenea, bunurile imobile erau gajate la BC „Moldova Agroinbank” SA, conform avizului nr. 27108/2117 din 07 octombrie 2010, calculul datoriei conform situației din 06 septembrie 2010 constituind 336 151,38 euro și 866 649 lei.

La 14 septembrie 2010, a fost intentată procedura de executare nr. 003-01/10, în baza titlului executoriu din 15 iunie 2010, eliberat pentru suma de 2 779 070,59 lei, fiind aplicat sechestrul pe bunurile imobile (terenuri agricole) care aparțin debitorului SRL „Tristorem”.

La 15 octombrie 2010, executorul judecătoresc Roman Talmaci a emis o încheiere, prin care a restituit titlul executoriu din 15 iunie 2010.

La 30 noiembrie 2010, Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău a admis recursul înaintat de către SRL „Tristorem” împotriva actelor executorului judecătoresc Roman Talmaci și a anulat încheierea nr. 1TR/10 din 14 septembrie 2010, prin care a fost aplicat sechestrul asupra bunurilor imobile ce aparțin SRL „Tristorem”.

Conform informației prezentate de Camera Înregistrării de Stat, compania SRL „Lemion-Cons Grup” a fost radiată din Registrul de stat al persoanelor juridice la 01 iulie 2010, iar conform hotărârii Curții de Apel Economice din 22 februarie 2011, a fost admisă cererea companiei reclamante de intentare a procedurii de insolvență în privința companiei SRL „Tristorem” și până la momentul adresării prezentei acțiuni, compania reclamantă nu a reușit să încaseze nimic conform titlurilor executorii emise în favoarea sa.

La 23 mai 2007, compania reclamantă SC „Lux Edem Consulting” SRL a cumpărat de la SRL „Lemion-Cons Grup”, 2/3 din trei sectoare de teren, situate pe adresa mun. Chișinău, com. Tohatin, extravilan, cu suprafața totală de 4,302 ha în sumă totală de 3 011 400 lei. Aceste terenuri au fost procurate în baza contractelor de vânzare-cumpărare înregistrate cu nr.3304, 3306, 3383.

La 05 iulie 2007, compania reclamantă împreună cu SRL „Lemion-Cons Grup” au semnat în fața notarului, trei acorduri adiționale prin care au reziliat contractele de vânzare-cumpărare, cu condiția întoarcerii părților la situația inițială. Astfel, compania reclamantă s-a obligat să restituie vânzătorului toate actele ce confirmă dreptul de proprietate asupra terenurilor, iar SRL „Lemion-Cons Grup” s-a obligat să restituie plata primită, în sumă de 3 011 400 lei până la 31 iulie 2007.

Derularea circumstanțelor de fapt indicate în cazul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” s-au produs similar și în situația SC „Lux Edem Consulting” SRL.

Astfel, companiile reclamante au pretins violarea dreptului la executarea unei hotărâri judecătorești, violare care a survenit în urma neexecutării titlurilor executorii emise în favoarea lor, privind încasarea sumelor datorate.

ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL nu au putut executa aceste titluri executorii, deoarece instanțele de judecată naționale, în mod abuziv, au anulat interdicțiile de înstrăinare aplicate asupra bunurilor ce erau menite să asigure executarea tranzacției de împăcare, iar executorii judecătorești, deși au stabilit un termen de executare benevolă, la expirarea acestuia nu au recurs la executarea silită a hotărârilor judecătorești irevocabile și, deoarece debitorii companiei fie au fost lichidați, fie sunt în insolabilitate, companiile reclamante nu dispun de niciun mijloc pentru a obține încasarea sumei adjuocate prin tranzacția de împăcare confirmată de Judecătoria Economică de Circumscripție la 17 noiembrie 2008.

Reieșind din cele expuse, reclamantii au solicitat constatarea faptului încălcării dreptului ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL la executarea în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești irevocabile, încasarea din bugetul de stat în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA a sumei de 2 779 070,59 lei, iar în beneficiul SC „Lux Edem Consulting” SRL a sumei de 2 202 186,35 lei, cu titlu de prejudiciu material, încasarea în beneficiul companiilor reclamante a dobânzilor de întârziere calculate până la data pronunțării hotărârii, încasarea din bugetul de stat în beneficiul companiilor reclamante a câte 50 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, precum și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 31 864,60 lei.

Prin încheierea din 21 iunie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, drept urmare a admiterii demersului reprezentantului pârâtului Ministerului Justiției al Republicii Moldova, s-au introdus în proces în calitate de intervenienți accesorii executorii judecătorești Olga Delev și Roman Talmaci.

Prin hotărârea din 08 iulie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL și s-a constatat faptul încălcării dreptului ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL la executarea în termen rezonabil a încheierii din 17 noiembrie 2013 a Judecătoriei Economice de Circumscripție; s-a încasat de la bugetul de stat al Republicii Moldova în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL prejudiciul moral în sumă de câte 16 000 de lei pentru fiecare reclamant în parte; în rest acțiunea a fost respinsă din lipsă de temei; s-a încasat de la bugetul de stat al Republicii Moldova în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL cheltuielile de asistență juridică în sumă de câte 3000 de lei pentru fiecare reclamant în parte; în rest pretențiile privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică au fost respinse ca fiind nefondate.

Prin decizia din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL; s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova; s-a menținut hotărârea din 08 iulie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău.

La 19 noiembrie 2013, Ministerul Justiției a declarat recurs, în termen legal, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată să fie respinsă.

În motivarea recursului, recurentul a indicat că, raportând art. 373 alin. (1) și art. 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă la circumstanțele pricinii din speță instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material cu privire la repararea prejudiciului prin prisma Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011. De asemenea, nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel declarată de Ministerul Justiției.

Astfel, hotărârile a căror neexecutare se invocă în acțiune vizează obligația încasării în beneficiul lui ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL a sumelor bănești din contul lui SRL „Tristorem”, care este un debitor privat și nicidecum de stat.

Consideră că admiterea unei situații contrare celei nominalizate supra ar determina la crearea unui precedent judiciar prin care ar permite debitorilor privați să renunțe definitiv la executarea hotărârilor judecătorești în favoarea statului.

De asemenea, s-a invocat că în partea motivată a deciziei, instanța nu și-a argumentat concluzia cu privire la temeinicia hotărârii instanței de fond, or pretențiile intimațiilor sunt contrare dispozițiilor legale.

La fel, s-a indicat că reclamanții, recunoscând faptul imposibilității executării hotărârii judecătorești, au solicitat executarea acesteia din contul statului.

Instanța de apel nu s-a expus nici asupra argumentelor Ministerului Justiției cu privire la faptul că prin hotărârea Curții de Apel Economice din 22 februarie 2011 a fost admisă cererea reclamanților privind intentarea procesului de insolvență față de debitorul SRL „Tristorem”, iar creanța acestora a fost inclusă în tabelul creanțelor debitorului conform Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, fapt recunoscut de reclamanți/intimați în ședința de judecată.

Totodată, concluziile instanței de apel despre inacțiunile executorilor judecătorești în procedura cărora se aflau documentele de executare silită, sunt nejustificate. Or, materialele dosarului atestă contrariul, astfel, încasarea prejudiciului moral din contul bugetului de stat în atare situație este inadmisibilă.

La 25 februarie 2014, recurentul a înregistrat un recurs suplimentar, în care a mai indicat că prezenta acțiune a fost depusă cu omiterea termenului prevăzut de art. 3 alin. (3) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

La 26 decembrie 2013, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL au declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea totală a deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, au invocat că, companiile recurente, în temeiul art. 432 alin. (2) lit. c), alin. (4) din Codul de procedură civilă, consideră decizia instanței de apel ca fiind neîntemeiată și ilegală, iar hotărârea primei instanțe o consideră ilegală în partea respingerii cerinței privind încasarea prejudiciului material, încasarea parțială a prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică.

În acest sens, companiile recurente consideră că concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii și că eronat au fost aplicate normele de drept material. Consideră că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele prezentate de către companiile recurente privind existența

prejudiciului material și vinovăția statului la cauzarea acestuia, iar prin menținerea fără modificări a hotărârii instanței de fond, în partea ce ține de respingerea cerinței privind încasarea prejudiciului material, pe motiv că reclamantii contrar prevederilor art. 4 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 nu au adus probe și nu au dovedit vinovăția statului la cauzarea acestuia instanța de judecată confirmă că nu a dat apreciere juridică probelor și argumentelor invocate de către companiile recurente.

Astfel, pornind de la substituirea ilegală a măsurilor de asigurare, constatate prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 15 octombrie 2010, inacțiunile executorilor judecătorești în vederea executării silită a actelor executorii, ansamblul circumstanțelor, în mod evident denotă responsabilitatea statului la recuperarea prejudiciului material.

În aceeași ordine de idei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că, fiecare stat trebuie să asigure funcționarea unor instrumente juridice care să fie adecvate și suficiente pentru a asigura executarea obligațiilor pozitive care revin statului (a se vedea cauza Ruianu v. România, nr. 34647/97, § 66, 17 iunie 2003).

În asemenea condiții, consideră concluzia instanțelor de judecată privind lipsa răspunderii din partea statului în cauzarea daunei materiale companiilor reclamante, contradictorie circumstanțelor cauzei.

La fel, a invocat că instanțele de judecată incorect au apreciat că suma pretinsă cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este una exagerată în raport cu complexitatea cauzei și volumul necesar de lucru. Prin prisma art. 239 din Codul de procedură civilă, consideră că instanțele de judecată în mod superficial au examinat argumentele invocate de companiile reclamante în susținerea cerinței privind încasarea sumei de 31 864, 60 lei, rezumându-se a o califica ca fiind exagerată, în lipsa unor explicații privind această concluzie, întrucât reprezentantul companiilor a prezentat volumul de lucru și timpul necesar atribuit acestei cauze, astfel încât a demonstrat caracterul real și rezonabil al cheltuielilor de asistență juridică.

Totodată, recurenții au susținut că instanța de judecată a interpretat eronat legea atunci când a apreciat că solicitările privind încasarea prejudiciului moral în valoare de 50 000 lei pentru fiecare companie reclamantă sunt exagerate și disproporționale în raport cu inconvenientele suferite. Consideră o asemenea concluzie ca fiind neîntemeiată și contrară circumstanțelor cauzei.

În acest sens, au notat faptul că ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL pretind încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil, deoarece atât instanțele de judecată naționale în mod abuziv au anulat interdicțiile de înstrăinare aplicate asupra bunurilor ce erau menite să asigure executarea tranzacției de împăcare, cât și pentru că executorii judecătorești care au stabilit un termen de executare benevolă, la expirarea acestuia nu au recurs la executarea silită a hotărârilor judecătorești irevocabile.

Din aceste motive, consideră că încasarea sumei de 16 000 lei cu titlu de prejudiciu moral nu acoperă încălcările admise de instanțele de judecată și autoritățile naționale în procedura de executare a actelor executorii deținute de companiile reclamante. Prin urmare, se impune casarea hotărârii instanței de fond în această parte și admiterea integrală a cerinței privind încasarea sumei de 50000 lei în beneficiul fiecărei companii.

Prin decizia din 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting”

SRL; s-a admis recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a casat integral decizia din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 iulie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău cu emiterea unei noi hotărâri prin care s-a respins acțiunea formulată de către ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL ca fiind tardivă.

La 02 iulie 2019, prin intermediul poștei, Agentul guvernamental al Republicii Moldova, Oleg Rotari, în temeiul art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea cererii de revizuire, recunoașterea expresă a încălcării dreptului companiilor reclamante garantat de către Articolul 6 § 1 din Convenție, casarea deciziei din 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție, examinarea recursurilor declarate în prezenta cauză în prezența părților și în cadrul unei ședințe publice, după notificarea corespunzătoare a companiei reclamante despre depunerea recursului suplimentar și emiterea unei decizii în acest sens, acordarea satisfacției echitabile pentru încălcările constatate prin aplicarea directă a art. 41 din Convenție într-un quantum proporțional cu cel acordat de către Curte în jurisprudența sa în calitate de despăgubire pentru orice tip de prejudiciu material și/sau moral, inclusiv în calitate de costuri și cheltuieli, în beneficiul companiilor reclamante.

În motivarea cererii de revizuire s-a indicat că, invocând art. 6 § 1 din Convenție, companiile reclamante s-au plâns că necomunicarea recursului suplimentar depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în care s-a ridicat pentru prima dată excepția de tardivitate a acțiunii și imposibilitatea de a comenta acest aspect, le-a încălcat dreptul la un proces echitabil.

Revizuentul a afirmat că în baza jurisprudenței Curții, art. 6 § 1 nu garantează dreptul de recurs împotriva unei hotărâri judecătorești pronunțate în prima sau a doua instanță. Totuși, în cazul în care legislația internă instituie căi de atac, procedurile în această ordine vor fi considerate ca prelungire a procesului de judecată și, prin urmare, intră sub incidența garanțiilor prevăzute de art. 6 (Gurov v. Moldova, nr. 36455/02, § 33).

Totodată, garanțiile unui proces echitabil implică, potrivit principiului contradictorialității, dreptul părților la proces de a lua cunoștință de orice document sau observație prezentată judecătorului și de a o discuta, dacă este necesar (Baccichetti v. Franța, nr. 22584/06, § 30).

În cauza Godorozea v. Republica Moldova (nr. 17023/05), Curtea a examinat problema citării neadecvate a reclamantei și a notat că, în practică, instanțele naționale nu acceptă drept o dovadă pertinentă faptul expedierii unei scrisori din instanță și solicită o dovadă de recepționare. Curtea a remarcat că luând în considerare că Curtea Supremă de Justiție inversase hotărârea pronunțată de către instanța inferioară în favoarea reclamantei, ea trebuia a fi audiată personal.

Cu referire la circumstanțele prezentei cauze, a menționat că atât Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cât și companiile reclamante au contestat cu recurs decizia din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, fiind prezentate referințele la recursurile depuse.

Ulterior, la 25 februarie 2014, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus un recurs suplimentar, invocând un nou temei de respingere a acțiunii, id est caracterul tardiv al acesteia. Acest temei a fost admis de către Curtea Supremă de Justiție, care, prin decizia sa din 23 aprilie 2014, a casat hotărârile instanțelor

inferioare și a pronunțat o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind depusă tardiv. Conform materialelor cauzei, copia recursului suplimentar depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova le-a fost expediată părților în litigiu prin scrisoare obișnuită. Astfel, la materialele cauzei lipsesc probe care ar confirma faptul recepționării acestuia de către companiile reclamante, iar faptul expedierii unei scrisori nu constituie o dovadă pertinentă a recepționării acesteia de către destinatar. În același timp, din informația care se conține pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, nu rezultă faptul că ședințele de judecată au fost amânate în legătură cu depunerea unui recurs suplimentar. La fel, din conținutul încheierilor de amânare pronunțate în această cauză, lipsește în totalitate informația cu privire la depunerea unui recurs suplimentar care ar fi servit drept temei de amânare a examinării cauzei. Or, motivul amânării examinării recursurilor declarate, îl constituia necesitatea unui studiu suplimentar al acestora. Conținutul încheierilor de amânare pronunțate până la depunerea recursului suplimentar și după depunerea lui, sunt identice.

Revizuentul a declarat că în temeiul prevederilor articolului 444 din Codul de procedură civilă, examinarea recursului în fața Curții Supreme de Justiție s-a desfășurat fără înștiințarea participanților la proces. Argumentul cu privire la tardivitatea acțiunii, invocat pentru prima dată în recursul suplimentar depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a avut o incidență decisivă asupra finalității litigiului aflat în examinare.

În acest sens, pentru respectarea dreptului la un proces echitabil, în special pentru respectarea principiului contradictorialității, companiilor reclamante trebuia să li se acorde posibilitatea de a prezenta comentarii cu referire la argumentele noi aduse sau să fie cel puțin informate în modul corespunzător și să decidă, după caz, prezentarea acestor comentarii. Această posibilitate nu le-a fost acordată, având în vedere susținerile lor cu privire la necomunicarea corespunzătoare a recursului suplimentar și lipsa dovezilor privind contrariul.

Totodată, având în vedere cele menționate supra, un observator independent nu poate considera că companiile reclamante puteau în mod rezonabil cunoaște despre depunerea recursului suplimentar, care a stat la baza casării hotărârilor pronunțate în favoarea lor, precum și că acestea ar fi avut șansa să-și susțină poziția în fața Curții Supreme de Justiție.

Astfel, examinând circumstanțele cauzei și plângerile companiilor reclamante prin prisma compatibilității cu jurisprudența Curții sus-indicată, revizuentul a considerat că o remediere a încălcării drepturilor companiilor reclamante în prezenta speță este necesară, în timp ce viciile menționate trebuie înlăturate. În contextul argumentelor aduse și a inițierii unei proceduri de reglementare amiabilă în scopul evitării constatării de către Curte a unei încălcări a drepturilor garantate de către Articolul 6 § 1 din Convenție, precum și pentru asigurarea respectării principiului subsidiarității și remedierea prioritară a încălcării drepturilor companiilor reclamante la nivel național, a solicitat admiterea cererii de revizuire.

Prin încheierea din 31 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a constatat încălcarea dreptului ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, garantat de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. S-a admis cererea de revizuire depusă de Agentul guvernamental al Republicii Moldova. S-a casat decizia din 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă, la cererea de

chemare în judecată depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Business Investiții pentru Toți” Societate pe Acțiuni, Societatea Comercială „Lux Edem Consulting” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorii judecătorești Olga Delev, Roman Talmaci cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea unei hotărâri judecătorești în termen rezonabil și repararea prejudiciului material și moral și s-a reținut prezenta cauză civilă în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs, la recursurile declarate de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, în alt complet de judecată. S-a dispus că revendicările cu privire la acordarea satisfacției echitabile urmează a fi soluționate de Agentul guvernamental al Republicii Moldova, prin intermediul Guvernului Republicii Moldova.

Astfel, în urma admiterii cererii de revizuire a Agentului Guvernamental, Oleg Rotari, Colegiul lărgit urmează să examineze cererile de recurs înaintate de de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL împotriva deciziei din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău.

Întru remedierea prioritară a încălcării drepturilor companiilor reclamante, semnalate de către Agentul Guvernamental în cererea sa de revizuire, la 23 octombrie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, precum și avocatului lor Inna Soțchi, copia recursului din 19 noiembrie 2013 și a recursului suplimentar din 25 februarie 2014 ale Ministerului Justiției, cu solicitarea de a se expune asupra lor printr-o referință (f.d. 140, vol. II), acestea fiind recepționate de către destinatari la 25 octombrie 2019 (f.d. 141, 142, 143, vol. II). La 14 noiembrie 2019, recursurile menționate au fost expediate în mod repetat participanților la proces (f.d. 151, vol. II), fiind recepționate la 15 noiembrie 2019 (f.d. 152, 153, 154, vol. II).

La 03 decembrie 2019, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, prin intermediul avocatului Inna Soțchi, au depus o referință suplimentară asupra recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova. Pe lângă faptul că s-au reiterat circumstanțele cauzei, în referință s-a indicat asupra faptului că procedura de executare nu a încetat, respectiv, acțiunea a fost depusă în termenul special de 6 luni, prevăzut de lege. Mai mult, s-a atenționat asupra faptului că companiile reclamante nu au recuperat datoriile până în prezent, or, SRL „Lemion-Cons Grup” a fost lichidată, iar SRL “Tristorem” este în procedură de insolvență, procesul continuând în fața Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

La 03 decembrie 2019, Executorul Judecătoresc Roman Talmaci a depus referință la recursul suplimentar din 25 februarie 2014 al Ministerului Justiției al Republicii Moldova, explicând că la momentul emiterii hotărârilor cu drept de executare silită în folosul creditorilor urmăritori, nu mai existau careva bunuri reale care să garanteze executarea silită a obligațiilor, toate fiind anterior eliberate de sub sechestru prin dispozițiile instanțelor judecătorești și înstrăinate, restul bunurilor fiind ipotecate în folosul băncilor comerciale.

Examinând materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră necesar de a respinge recursurile și de a menține decizia instanței de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Astfel, Agentul guvernamental al Republicii Moldova a menționat despre faptul că, la 22 martie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea Business Investiții pentru Toți SA și Lux Edem Consulting SRL v Republica Moldova (nr.70038/14). Totodată, de rând cu prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt, a propus Guvernului să ia în calcul eventualitatea unui acord de reglementare amiabilă a cauzei, ceea ce a și determinat înaintarea prezentei cereri de revizuire în favoarea reglementării amiabile a cauzei și în scopul remedierii la nivel național a pretinselor violări ale Convenției.

Or, invocând art. 6 § 1 din Convenție, companiile reclamante au indicat că necomunicarea recursului suplimentar depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în care s-a ridicat pentru prima dată excepția de tardivitate a acțiunii, și imposibilitatea de a comenta acest aspect, le-a încălcat dreptul la un proces echitabil.

În contextul jurisprudenței Curții, garanțiile unui proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 CEDO, implică, potrivit principiului contradictorialității, dreptul părților la proces de a lua cunoștință de orice document sau observație prezentată judecătorului și de a o discuta, dacă este necesar (*Baccichetti v. Franța*, nr. 22584/06, § 30).

De altfel, conform jurisprudenței Curții, în cadrul soluționării problemelor citării neadecvate, s-a punctat că „în practică, instanțele naționale nu acceptă drept o dovadă pertinentă faptul expedierii unei scrisori din instanță și solicită o dovadă de recepționare.”(*Russu v. Moldova* (no. 7413/05), *Godorozea v. Republica Moldova* (nr. 17023/05)). Curtea a remarcat că luând în considerare că Curtea Supremă de Justiție inversase hotărârea pronunțată de către instanța inferioară în favoarea reclamantei, ea a trebuit să fie audiată personal (*Godorozea v. Republica Moldova* (nr. 17023/05)).

De asemenea, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evocă prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință

poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Subsecvent, Colegiul lărgit notează că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat, având în vedere principiul conform căruia Convenția urmărește protejarea unor drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective, că respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice cere ca nicio parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorie, doar cu scopul de a obține o reexaminare a cauzei și o nouă hotărâre judecătorească.

În așa mod, întru remedierea prioritară a încălcării drepturilor companiilor reclamante, semnalate de către Agentul Guvernamental în cererea sa de revizuire, la 23 octombrie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, precum și avocatului lor Inna Soțchi, copia recursului din 19 noiembrie 2013 și a recursului suplimentar din 25 februarie 2014 ale Ministerului Justiției, cu solicitarea de a se expune asupra lor printr-o referință.

Conjunctura circumstanțelor expuse supra, precum și faptul inițierii unei proceduri de reglementare pe cale amiabilă a cauzei, aspect redat în cererea de revizuire a Agentului Guvernamental, a impus admiterea cererii de revizuire împotriva deciziei din 23 aprilie 2014 a Curții Supreme de Justiție, cu reținerea cauzei în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs, la recursurile declarate de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău.

Totodată, ținând cont de faptul că prin necomunicarea ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL a recursului suplimentar declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, precum și prin invocarea la acea etapă a tardivității acțiunii, le-a fost lezat companiilor reclamante dreptul al un proces echitabil, fapt constatat de către Curtea Europeană, precum și datorită faptului admiterii cererii de revizuire a Agentului Guvernamental, Colegiul lărgit va examina cererile de recurs în fond.

Pe cale de consecință, Colegiul lărgit, verificând și analizând afirmațiile recurenților sub aspectul legalității și temeiniciei soluției instanței de apel, constată că argumentele recursurilor nu și-au găsit confirmare în instanța de recurs, fapt din care rezultă că instanța de apel, în corespundere cu exigențele stabilite de art. 6 al Convenției Europene, a pronunțat o decizie motivată și întemeiată.

Instanța de recurs susține opinia instanțelor inferioare, potrivit căreia executorii judecătorești, în procedura cărora se aflau documentele de executare silită, nu au întreprins toate măsurile prevăzute de lege în vederea executării cu celeritate a acțiunilor îndreptate spre urmărirea patrimoniului debitorului. Astfel, executorii judecătorești s-au limitat formal la emiterea unor încheieri de aplicare a sechestrului asupra bunurilor imobile ce aparțin debitorului, însă nu au urmărit real bunurile sechestrate și, ulterior, la 15 septembrie 2010 și la 15 octombrie 2010, au restituit

creditorilor titlurile executorii pe motiv că debitorul nu dispune de mijloace financiare și nici de alte bunuri, bunurile imobile ale debitorului fiind gajate în favoarea unei instituții bancare. Evaluând în ansamblu actele executorilor judecătorești, Colegiul lărgit conchide că acțiunile lor, contrar prevederilor art. 1 din Codul de executare, nu au avut sarcina de a contribui la realizarea drepturilor creditorilor recunoscute print-un document executoriu prezentat spre executare, în modul prevăzut de lege.

Prin Legea 87 din 21 aprilie 2011, legiuitorul a instituit un remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, specificând că aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Potrivit art. 2 din legea citată supra, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului și că prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești.

Totodată, în temeiul art. 4 din aceeași Lege, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Prin prisma articolelor citate și ținând cont de prevederile art. 118 din Codul de procedură civilă, pe parcursul examinării cauzei nu s-a demonstrat cu certitudine că executorii judecătorești au întreprins toate măsurile posibile prevăzute de lege, îndreptate spre executarea încheierii judecătorești privind confirmarea tranzacției, care este echivalentă și are aceeași putere legală ca și hotărârea judecătorească. Dimpotrivă, executarea silită a fost una ineficientă, depășind termenul rezonabil.

Respectiv, reclamantii sunt îndreptățiți să solicite încasarea prejudiciului moral pentru neexecutarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil. Ținând cont de durata procedurilor de executare, Colegiul lărgit consideră întemeiată concluzia primei instanțe, menținută de instanța de apel, privind încasarea din contul Ministerului Justiției în folosul companiilor reclamante, în vederea reparării prejudiciului moral, a compensației bănești în mărime a câte 16 000 (șaisprezece mii) lei pentru fiecare reclamant în parte, or, sumele a câte 50 000 (cincizeci mii) lei solicitate de către acestea, sunt exagerate, nefiind proporționale prejudiciilor aduse.

Cu referire la pretenția privind încasarea prejudiciului material din contul statului, Colegiul lărgit conchide a fi întemeiată opinia instanței inferioare potrivit căreia, companiile reclamante nejustificat pretind la substituirea debitorului, în persoana SRL „Tristorem” cu Ministerul Justiției, fără a ține cont de faptul că debitorul este o persoană privată și statul nu este responsabil că acesta nu dispune de patrimoniu care ar putea fi urmărit, precum nu au luat în calcul și constatările CtEDO, care a remarcat că responsabilitatea statului pentru executarea unei hotărâri judecătorești pronunțate împotriva unei persoane private nu se extinde mai departe

decât până la implicarea organelor de stat în procedurile de executare (Shestakov v. Russia, nr. 48757/99) și că principiul conform căruia hotărârile judecătorești trebuie executate, nu poate fi interpretat ca obligând statul să răspundă pentru un debitor privat, în caz de imposibilitate de plată a acestuia (Grițco c. Moldova, nr. 15840/02 din 14 iunie 2001).

În ceea ce privește stabilirea de către Curtea Supremă de Justiție a unei compensații pecuniare concrete, pentru încălcarea drepturilor ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, garantate de Convenție, Colegiul a reținut că aceasta se va suprapune cu atribuțiile funcționale stabilite prin lege pentru Agentul Guvernamental și, ca urmare, există riscul depășirii limitelor de competență prevăzute prin mandatul instituțional al instanței judecătorești supreme.

Agentul Guvernamental nu a prezentat instanței de judecată propuneri concrete, cu sume certe pentru a fi adjuicate în beneficiul victimelor încălcării, operând cu termeni generali și sugerând o limită de discreție prea mare pentru completul de judecată investit cu judecarea acestui caz, și drept consecință, revendicările cu privire la acordarea satisfacției echitabile urmează a fi soluționate de către Agentul guvernamental, în condițiile art. 11 din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul Guvernamental.

În atare circumstanțe, Colegiul lărgit reține recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL ca fiind declarative și neîntemeiate, necesitând a fi respinse, or soluția instanței de apel din 08 octombrie 2013 este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea exigențelor prevăzute de lege.

Totodată, instanța de recurs notează că pronunțarea asupra altor obiecții invocate în cererile de recurs este inoportună în situația în care instanța de apel, la examinarea cauzei în ordine de apel, a constatat și a elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii, a determinat cadrul legal aplicabil litigiului, a analizat și a apreciat materialul probatoriu la justa lui valoare, în așa fel nefiind necesară verificarea suplimentară de dovezi.

Deci, în contextul dat, ținând cont de natura juridică a litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că instanța de apel a examinat principalele întrebări juridice puse în fața instanței prin pretențiile și obiecțiile părților procesului și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința tuturor motivelor invocate cu privire la fondul cauzei civile.

Prin urmare, instanța de apel, cu referire la ansamblul de probe prezentate și analizate, corect a concluzionat să mențină hotărârea primei instanțe. Or, în conformitate cu art. 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă, probele sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii, iar potrivit art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate. Astfel, s-a stabilit cert că, instanța de apel a pronunțat o decizie legală, bazată pe materialul probatoriu administrat și cadrul legal aplicabil speței. Totodată, a stabilit corect

raportul dedus judecării, probelor prezentate dându-le o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, în așa fel, decizia fiind adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale participanților la proces.

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL, și a menține decizia din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se resping recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA și SC „Lux Edem Consulting” SRL.

Se menține decizia din 08 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA, SC „Lux Edem Consulting” SRL împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorii judecătorești Olga Delev, Roman Talmaci cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea unei hotărâri judecătorești în termen rezonabil și repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Ala Cobăneanu,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Nicolae Craiu,

Victor Burduh,

Svetlana Filincova